

Asia: VN/16703/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta vanhuspalvelulain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Pidättekö luonnoksessa esitettyä muutosta kannatettavana?

-

2. Onko esitetty muutos toimiva ratkaisu talouden tasapainottamiseksi?

-

Jos kyllä, voitte esittää asiaan liittyvät näkökohtanne.

Ks. koko lausunto kohta 6.

Jos ei, voitte esittää vaihtoehtoisia ratkaisumalleja ja muut asiaan liittyvät näkökohtanne palvelujen toteuttamisesta taloudellisesti kestäväällä tavalla.

Ks. koko lausunto kohta 6.

3. Onko esitetty muutos toimiva ratkaisu henkilöstön saatavuuden ja riittävyyden turvaamiseksi?

-

Jos kyllä, voitte esittää asiaan liittyvät näkökohtanne.

Ks. koko lausunto kohta 6.

Jos ei, voitte esittää vaihtoehtoisia ratkaisumalleja ja muut asiaan liittyvät näkökohtanne henkilöstön saatavuuden turvaamisesta asiakkaiden palvelutarpeita vastaavalla tavalla.

Ks. koko lausunto kohta 6.

4. Kuinka suurelle osalla asiakkaista arvioitte vähimmäismitoituksen 0,6 olevan riittävä turvaamaan laadukkaat ja asiakasturvalliset palvelut?

Valitse seuraavista vaihtoehdoista sopivin

-

Voitte esittää 0,6 mitoituksen riittävyyteen liittyviä näkökohtia.

Ks. koko lausunto kohta 6.

6. Voitte esittää muut asiaan liittyvät näkökohtanne muutoksen vaikutuksista.

Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö sr / Rinnekodit Oy toteaa lausuntonaan pitävänsä henkilöstömitoituksia yleisellä tasolla toimimattomana ratkaisuna erityisryhmien palveluiden laadun ja saatavuuden turvaamisessa. Käsitteemme mukaan palveluiden laadun turvaaminen kiinteillä henkilöstömitoituksilla esimerkiksi ikähoivassa poikkeaa myös normaalista pohjoismaisesta linjasta. Muissa pohjoismaissa ei henkilömitoituksia ole pidetty toimivana ratkaisuna.

Ympäri vuorokautisen hoivan piirissä olevien kaikkien ikääntyneiden ihmisten hoivan tarve ei ole samanlainen, eikä kaikkien hoivan tarve tule tyydytettyä esitetyllä vähimmäismitoituksella. Sen sijaan laissa tulisi painokkaammin korostaa sitä, että palvelujen järjestämisvastuullisen tahon tulee järjestää ympärivuorokautisessa asumispalvelussa ja laitoshoidossa oleville ikääntyneille ihmisille palvelu todellisen palvelutarpeen mukaisella henkilöstömitoituksella.

Eryteisesti psykogeriatrinen ikäihmisten palvelujen tuottaminen ei onnistu turvallisesti ja laadukkaasti esitetyllä vähimmäismitoituksella. Vaara on, että säästöpainaisissa hyvinvointialueet hankkivat kaiken 0,6 ”massana” ellei lainsäädännössä ole ohjausta vahvasti yksilölliseen arviointiin.

On todennäköistä, että henkilömitoituksia asettamalla ja säätämällä voidaan saavuttaa tietynasteisia tuloksia, mutta samanaikaisesti vaarana on, että mitoituksista tulee synonyymi palveluiden laadulle. Myös julkinen keskustelu hoitajamitoituksista viittaa tähän. Henkilömitoitukset eivät kuitenkaan ota huomioon ihmisten yksilöllisiä palvelutarpeita, henkilöstön saatavuustilannetta tai taloudellisia reunaehtoja. Lopulta myös yksittäisen ihmisen kohdalla mitoitustarve on todennäköisesti alhaisempi tai korkeampi kuin asetettu kiinteä mitoitus – henkilöstömäärän tulisi perustua tähän tarpeeseen. Samanaikaisesti tuntuu unohtuvan, että esimerkiksi henkilöstön riittävyyteen ja henkilömäärätarpeeseen voidaan myös vaikuttaa muun muassa hoivayksikkökohtaisella järjestelyillä ja rakenteellisilla ratkaisuilla esimerkiksi hoivakohteita suunniteltaessa. Näkemys on, että laatua koskevien reunaehtojen perustessa sitovaan lainsäädäntöön ja ostopalveluiden osalta julkisissa hankinnoissa asetettuihin vaatimuksiin, joita valvotaan tehokkaasti, sekä huomioiden henkilöstön kuitenkin korkean osaamistason Suomessa, ei voida myöskään tehdä välitöntä johtopäätöstä siitä, että mitoituksista luopumalla hoivan laatu heikkenisi.

Jos henkilömitoituksivaatimuksia kuitenkin pidetään välttämättöminä, tulisi samanaikaisesti ehdottomasti kiinnittää myös huomiota siihen, että varmistetaan joustava työvoiman käyttö ja mahdollisuus huomioida eri ammattiryhmien työpanos mitoituksissa. Diakonissalaitoksella / Rinnekodeilla ei ole ehdotonta kantaa iäkkäiden ympärivuorokautisen hoivan henkilöstömitoitusta koskevaan muutosesitykseen. Pidämme kuitenkin ensiarvoisen tärkeänä, että henkilöstömitoituksia käytettäisiin eri palveluissa viimesijaisena keinona ja niiden sijaan panostettaisiin muihin laatutekijöihin sekä yksilökohtaiseen palvelutarpeen arviointiin. Lisäksi mahdollisten mitoituksivaatimusten ja mitoituksimuutosten tuloksia ja vaikutuksia tulisi arvioida objektiivisesti,

vaihtoehtoiset laatutekijät huomioiden. Nykyisen mitoituskeskustelun viedessä tilaa muulta hoivapalveluiden saatavuutta ja laatua koskevalta keskustelulta, vaarana on, että mitoituksista muodostuu liian yksinkertainen ja yleinen ratkaisu, mikä vie tilaa välttämättömältä keskustelulta ja kehitystyöltä hoivapalveluissa Suomen väestörakenteenkin huomioiden.

Tuominen-Hakoila Miinukka
Diakonissalaitos